

**ВАЗОРАТИ ТАНДУРУСТӢ ВА ҲИФЗИ ИҶТИМОИИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

МД «ПАЖӢҲИШГОҲИ ГАСТРОЭНТЕРОЛОГӢ»

**«Мувофиқа карда шуд»
Вазири тандурустӣ ва хифзи
иҷтимоии аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон
Салимзода Н.Ф.**

«___» _____ с.20__

**«Тасдиқ мекунам»
Вазири маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон
Нуриддин Саид**

«___» _____ с.20__

**БАРНОМАИ ИҶТИСОСИ АВВАЛИЯ АЗ СИКЛИ
«ТАШҲИСИ ДАРУННИГАРӢ»**

(мӯҳлати таҳсил 5-моҳ, 720 соат.

Барои шахсони зиёда аз панҷ сол собиқаи корӣ дошта)

**ВАЗОРАТИ ТАНДУРУСТӢ ВА ҲИФЗИ ИҶТИМОИИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

МД «ПАЖӢҲИШГОҲИ ГАСТРОЭНТЕРОЛОГӢ»

**БАРНОМАИ ИҲТИСОСИ АВВАЛИЯ АЗ СИКЛИ
«ТАШҲИСИ ДАРУННИГАРӢ»**

Душанбе - 2014

Мураттибон:

- Мудири озмоишгоҳи даруннигарии МД «Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерология»-и Академияи илмҳои тибби назди Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илмҳои тиб **Ишанкулова Д.М.**

- Корманди хурди илмии МД «Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерология»-и Академияи илмҳои тибби назди Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон **Каримова Ф.Н.**

Муқарризон:

- Мудири кафедраи бемориҳои дарунии №3 Донишгоҳи давлатии тибби Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино, доктори илмҳои тиб, профессор **Расулов У.Р.**

- Мудири шӯъбаи даруннигарии Беморхонаи клиникии №5 ш. Душанбе, сармутахассиси ғайривоҳидии Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба эндоскопия, номзади илмҳои тиб **Чумабоев Б.Ш.**

ЭЗОХНОМА

1. Қисми муқаддимаӣ (тавсифи ихтисос): ташхиси даруннигарӣ яке аз навъи ташхисҳои боварибахши дар соҳаи тиб ҳисобида мешавад ва дар соли зиёди тулонии мавҷудияташ аҳамияти худро гумонакардааст, баръакс бо усулҳои нави худ мавқеи худро дар тибби имрӯза мустаҳкам кардааст. Бо ёрии ташхиси усулҳои даруннигарӣ зиёда аз 50% сабабҳои бемориҳои узву системаҳои одам муқаррар карда мешавад ва ин усул барои саломатии инсон беҳтар аст.

2. Мақсади омӯзиш: тайёр намудани табибони ташхиси даруннигарӣ (эндоскопист) барои кор дар шӯъбаҳои ташхис.

3. Вазифаҳои омӯзиш (талабот нисбати лексияҳо, семинарҳо, машғулиятҳои амалӣ, дониш, кордонӣ ва малакаҳо): Амиқ намудани дониши табиб-эндоскопистҳо оиди ҳолати имрӯзаи ташхиси даруннигарӣ. Дар таҷрибаи ҳаррӯза барои шинохтани иллатҳои узву системаҳои одам истифода бурдани донишҳои гирифташуда.

Беҳтар намудани малакаи дониши табиби даруннигарӣ оиди тамоми усулҳои ташхиси эндоскопӣ.

4. Назорати дониш: дар машғулиятҳои ҷамбасти аз мавзӯҳои алоҳидаи барнома ба тарзи:

- а) пурсиши шифоҳӣ;
- б) иҷрои вазифаҳои тестӣ, аз он ҷумла компютерӣ;
- в) омӯзиши наворҳои эндоскопӣ;
- г) навиштани рефератҳо.

5. Шаклҳои асосии омӯзиш:

- а) мунтазам хондани лексияҳо ва гузаронидани семинарҳо;
- б) азхудкунии малакаҳои амалӣ аз мавзӯи тақмили ихтисос;
- в) машғулиятҳои мавзӯӣ ассистентон, дотсентон ва профессорон.

6. Нақшаи таълимии такмили ихтисосӣ аз сикли «даруннигарӣ»

Номгӯи мавзӯҳо	Миқдори соатҳо			
	лексияҳо 180 соат	семинарҳо 220 соат	машғулиятҳои амалӣ 320 соат	ҳамагӣ 720 соат
I. Ташкили хизматрасониҳои даруннигарӣ	4	6	8	18
1. Хучраи даруннигарӣ, шӯъба, маркази эндоскопӣ				
2. Ҷобачошудани дастгоҳҳо, таъин ва истифодабарии онҳо				
2. Дастигоҳҳои даруннигарӣ.	4	6	10	20
1. Сохти дастгоҳҳои даруннигарӣ, истифодабарии онҳо.				
2. Усули тоза намудан, безаргардонидани эндоскоп.				
3. Ташҳиси беморон	4	6	12	22
Ташҳиси беморон дар шароити дармонгоҳӣ ва клиника.				
4. Муоина намудани беморон пеш аз ташҳиси эндоскопӣ.	4	4	10	18
Омода намудани беморон ҳангоми амалиётҳои фаврӣ ва нақшавӣ.				
5. Ҳуҷҷатгузории ташҳисҳои даруннигарӣ.	4	6	14	24
6. Анатомия ва физиологияи сурхной	8	10	12	30
7. Эзофагоскопия.	6	4	12	22
Усулҳои гузаронидани эзофагоскопия				
8. Ташҳиси эндоскопии беморҳои сурхной	4	4	12	20
9. Ташҳиси эндоскопии варидҳои сурхной	4	4	10	18
10. Анатомия ва физиологияи меъда ва рӯдаи 12-ангушта.	10	10	12	32
11. Нишондод ва зиддинишондод барои гузаронидани ЭГДС	10	6	12	28
Омода намудани бемор ба ЭГДС. Намудҳои беҳискунии				
12. Усулҳои иҷрои ЭГДС.	10	10	14	34
Аворизҳои ЭГДС, пешгири ва табобати он				
13. Ташҳиси эндоскопии гастритҳо	10	10	12	32
14. Ташҳиси эндоскопии захми рӯдаи 12-ангушта	6	8	10	24
15. Ташҳиси эндоскопии омосҳои хушсифати эпителионӣ ва гайриэпителионӣ	10	12	12	34
16. Саратони меъда.	8	8	12	28
Ташҳиси эндоскопии саратони меъда				
17. Ташҳиси эндоскопӣ ва табобати ҷисмҳои дар меъда	6	6	10	22
18. Усулҳои гузаронидани дуоденоскопия	6	8	10	24
19. Аломатҳои эндоскопии беморҳои рӯдаи 12-ангушта ва суроҳии калони он.	8	8	8	24

20. Аломатҳои эндоскопии бемориҳои рӯдаи 12-ангушта ва аворизҳои он.	6	10	14	30
21. Хунравии гастродуоденалӣ	6	10	12	28
Нишондодҳо ва зиддинишондод барои гузаронидани муолиҷаи хунравӣ.				
Усулҳои маън намудани хунравӣ бо воситаи эндоскоп. Нишондод барои интихоби он.				
22. Нишондод ва зиддинишондод барои гузаронидани ЭРПХГ (эндоскопияи ретропанкрео-холангиография)	4	8	12	24
23. Ректоскопия. Колоноскопия	10	12	12	34
Нишондод ва зиддинишондод барои гузаронидани ректоскопия ва колоноскопия.				
Усулҳои иҷрои ректоскопия ва колоноскопия.				
24. Таъхиси эндоскопии бемориҳои рӯдаи гафс.	4	6	10	20
25. Таъхиси эндоскопӣ ва муолиҷаи полипҳо.	8	12	12	32
26. Нишондод ва зиддинишондод барои лапароскопия. Дастгоҳҳо ва олотҳо	6	10	12	28
27. Беҳискунии ҳангоми лапароскопия.	6	10	12	28
Аворизҳо ҳангоми лапароскопия ва усулҳои пешгири намудани он.				
28. Таъхиси лапароскопии омосҳои ковокии шикам ва метастазҳои он	4	6	12	22

7. Нақшаи кори мустақилона:

№	Номгӯи корҳо	Миқдори соатҳо
1	Омода намудан ва навиштани рефератҳо.	10
2	Омода намудани баромадҳо дар машғулиятҳои семинарӣ.	10
3	Омода намудани кори таҳассусии хатмӣ барои аттестатсияи ҷамъбасти.	15
4	Омӯзиши адабиёти махсус.	20
5	Азхудкунии малакаҳои амалӣ вобаста ба мавзӯи тақмили ихтисос.	10
6	Кор дар китобхонаи электронӣ	10
	Ҷамагӣ:	75

8. Таъминоти таълимию методии омӯзиш:

- Маводҳои айёни барои лексия аз истифода бо мултимедиа;
- Машғулиятҳои амалӣ ва семинарҳо;

- Маводҳои методии озмоишгоҳ.

9. Номгӯи малакаҳои амалӣ:

1. Ташҳиси даруннигарии сурхрӯда (эзофагоскопия);
2. Ташҳиси даруннигарии меъда (гастроскопия);
3. Ташҳиси даруннигарии рӯдаи 12-ангушта (дуоденоскопия);
4. Ташҳиси даруннигарии рӯдаи рост (ректороманоскопия);
5. Ташҳиси даруннигарии рӯдаи ғафс (колоноскопия);
6. Ташҳиси лапароскопия.

10. Номгӯи адабиётҳои пешниҳодшуда:

1. Леонов В.В., Донцов И.В. - Руководство по эндоскопии пищевода, желудка и двенадцатиперстной кишки, 2004 г.
2. Кимакович В.Й., Грубник В.В. - Диагностическая и лечебная эндоскопия пищевого канала. Атлас, 2003 г.
3. Кондратенко П.Г., Стукало А.А. - Гастроинтестинальная эндоскопия, 2007 г.
4. Юхтин В.И. - Полипы желудочно-кишечного тракта, 1988 г.
5. Чернеховская Н.Е. - Современные технологии в эндоскопии, Практическое пособие, 2004 г.
6. Савельев В.С., Буянов В.М., Лукомский Г.И. и др. - Руководство по клинической эндоскопии. 1985 г.
7. Благовидов Д.Ф., Данилов М.В., Соколов Л.К. - Эндоскопическая панкреатохолангиография.- Хирургия, 1977, №3, с. 86-90.
8. Галлингер Ю.И., Клявин Ю.А., Ежова Г.И. - Экстренная фиброгастроскопия верхних отделов желудочно-кишечного тракта. - Хирургия, 1975, №9 с.29-34
9. Луцевич Э.В., Белов И.Н. - Эндоскопия при желудочно-кишечных кровотечениях. - Хирургия, 1976, №5,

Барномаи таълимии курси такмили ихтисос барои шунавандагони курси такмили ихтисос аз сикли «Ташҳиси даруннигарӣ (эндоскопия)» пешбинӣ карда шудааст ва бо қарори Шӯрои олимони Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерологӣ аз «12» феврал с. 2013 тасдиқ гардидааст.

ТАҚРИЗ

ба барномаи таълимии тартиб додаи мудирӣ озмоишгоҳи даруннигорӣ (эндоскопия) пажӯҳишгоҳи гастроэнтерологии АИТ назди Вазорати тандурустии ҚТ, номзади илмҳои тиб Ишанкулова Д.М. оиди такмили ихтисоси аввалиндараҷа аз рӯи ихтисоси «Ташхисгари даруннигорӣ»

Аҳамияти ташхиси даруннигорӣ дар тибби имрӯза мавқеи худро дар давоми зиёда аз панҷоҳ сол бисёр мустаҳкам кардааст. Ниез ба усулҳои ташхиси даруннигорӣ дар тамоми самтҳои тиб ба ҳамагон маълум аст.

Мақсади таҳлили аввалиндараҷа аз ихтисоси «Ташхисгари даруннигорӣ» - дар зинаи аввал тайер намудани кадрҳо – табиби даруннигорӣ барои кор дар шӯъбаҳо ва ҷе озмоишгоҳҳои ташхиси даруннигории беморхонаҳо ва дармонгоҳҳои Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Ишанкулова Д.М. дар барномаи такмили ихтисоси аввалия нақшаи мавзӯёҳоро мухтасар тартиб додаст.

Мӯҳлати таҳсил дар гирифтани такмили ихтисос 5 моҳ (20 ҳафта) муқарар шудааст. Мӯҳлати таҳсил дар сикли такмили ихтисоси аввалия ва ҷе дароз намудани муддати таҳсил мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Вазорати тандурустӣ амалӣ мешавад. Баъди ба итмом расидани таҳсил ва бомувафқият супоридани имтиҳон ба табиб таҳассуси табиб-мутахассис, табиби даруннигорӣ (эндоскопист) дода мешавад.

Ба ҳамин тариқ, гуфтаҳои болои имконият медиҳанд, ки барои тасдиқ намудани барномаи таълимии тартиб додаи мудирӣ озмоишгоҳи даруннигории Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерологии АИТ назди Вазорати Тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илмҳои тиб Ишанкулова Д.М. оиди сикли такмили ихтисоси аввалиндараҷа аз рӯи ихтисоси «Ташхисгари даруннигорӣ» барномаи мазкур ба Раёсати илм ва таҳсилоти тиббию фармасевтии ВТ ҚТ пешниҳод карда шавад.

**Мудирӣ шӯъбаи даруннигарии
беморхонаи клиникии №5 ш. Душанбе,
сармутахассиси ғайривоҳидии Вазорати
тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон
оид ба эндоскопия, номзади илми тиб**

Ҷумабоев Б.Ш.

ТАҚРИЗ

ба барномаи таълимии тартиб додаи мудирӣ озмоишгоҳи даруннигорӣ (эндоскопия) пажӯшишгоҳи гастроэнтерологии АИТ назди Вазорати тандурустии ҚТ, номзади илмҳои тиб Ишанкулова Д.М. оиди такмили ихтисоси аввалиндараҷа аз рӯи ихтисоси «Ташхисгари даруннигорӣ»

Яке аз қисмҳои асосии баъди дипломи тайер намудани табибони дарунигари (эндоскопист) ин шиносӣ бо қоидаҳои гузаронидани ташхиси дарунигори ва аниқ намудани дониши табиб-даруннигор оиди ҳолати имрузаи ташхис. Аз маълумотҳои дар адабиётҳои муосир ва хориҷ чоп шуда маълум аст, ки барои ташхиси беморони меъда ва рӯдаи 12 ангушта истифодаи усулҳои дарунигори дар тибби имруза мавқеи ҳудро руз аз руз мустаҳкам қарда истодааст.

Мақсади таҳсил дар сикли аввалиндараҷа аз ихтисоси «Ташхисгари даруннигорӣ»- дар зинаи аввал тайер намудани кадрҳои табиби даруннигор барои қор дар муассисаҳои тибии Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Нақшаи мавзӯи барои тахассусгирии аввалияи аз ихтисоси «Ташхисгари даруннигор» ба мақсади гузошта ҷавобгу мебошад. Номгуи бобҳо ва мавзӯҳо аз ихтисос ба нақша гирифта шудаанд.

Мӯҳлати таҳсил 5 моҳ (20 ҳафта ва ё 510 соат) муқарар шудааст. Баъди ба итмом расидани таҳсил ва бомуваффақият супоридани имтиҳон ба табиб тахассуси табиб-мутахассис, табиби даруннигор дода мешавад.

Ба ҳамин тариқ, гуфтаҳои болои имконият медиҳанд, ки барои тасдиқ намудани барнома тартиб додани мудирӣ озмоишгоҳи даруннигории Пажӯшишгоҳи гастроэнтерологии АИТ назди Вазорати Тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илмҳои тиб Ишанкулова Д.М. оиди сикли такмили ихтисоси аввалиндараҷа аз рӯи ихтисоси «Ташхисгари даруннигорӣ» барномаи мазкур ба Раёсати илм ва таҳсилоти тиббию фармасевтии ВТ ҚТ пешниҳод қарда шавад.

Мудирӣ кафедраи бемориҳои дарунии №3

**ДДТТ ба номи Абӯалӣ ибн Сино,
доктори илмҳои тиб, профессор**

Расулов У.Р.

